

navlja, oziroma opušča toliko uradnih mest, ter kedaj bode konec istemu pooblastilu. Dalje pa naj zahtevajo, in tu ne bodo osamljeni, da se advancement vseh sodnih uradnikov, ne samo okrajnih sodnikov, iz VIII. v VII. čin uredi tako kakor je ravno za okrajne sodnike urejen z zakonom l. 1894. Kar bodo storili za pravico, bodo tudi za korist svojega naroda.

Za enakopravnost slovenščine pri nadsodišči v Gradcu.

(Pritožba, ki so jo v novejšem času podali slovenski odvetniki na c. kr. justično ministerstvo.)

Večkrat so se že vložile na visoko ministerstvo pritožbe proti c. kr. višjemu deželnemu sodišču v Gradcu, ker dosledno vse svoje razsodbe in odločbe, koje izreče kakor II. instanca, ne samo v civilnih nego tudi v kazenskih rečeh, izdaje v nemškem jeziku brez ozira na to, da so bili dotični pravni pomočki (pritožba, rekurz, ugovor, priziv itd.) vloženi v slovenskem jeziku.

O dotičnih pritožbah slovenskih strank in zastopnikov visoko c. kr. ministerstvo še ni izdalo nobene odločbe. Radi tega pa tudi c. kr. višje deželno sodišče v Gradcu do danes v jezikovnem oziru izvršuje omenjeno napačno prakso.

V civilnih rečeh postopa c. kr. višje sodišče v Gradcu po navadi na ta način, da izda svojo razsodbo ali odločbo v nemškem jeziku in da naloži prvemu sodišču, naj to nemško odločbo na slovenski jezik preloži in ob vročitvi slovenski prevod strankam dopošlje. V takih slučajih je slovenski prevod, kateri se dopošlje strankam, podpisan le od senatnega predsednika, odnosno predsednika sodišča ali referenta prvega sodišča, torej nima nobenega avtentičnega podpisa od druge instance. Prva sodišča ravnajo pri tem večinoma tako, da odpošljejo strankam najprej nemške odločbe in šele po daljšem času slovenski prevod

V kazenskih zadevah pa se kratko in malo nemški odpravki vročujejo.

S tem kakor onim postopanjem se flagrantno krši zakon.

Po temeljnih državnih zakonih je zajamčena enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov za šole in urade. Nikakoršnega dvoma ne more biti glede tega, da je slovenski jezik v kranjski, koroški in štajerski kronovini v deželi navaden jezik, kajti Slovenci prebivajo v južnem Koroškem, Spodnjem Štajerskem in na celem Kranjskem v kompaktnem številu. Kratek pogled v statistiko dokaže, koliko Slovencev stanuje v obsegu višjega deželnega sodišča graškega. Ko pa je priznано, da je slovenski jezik enakopraven z nemškim jezikom, potem smejo na vsak način Slovenci zahtevati, da se jim izdajo izvodi odločeb višjih sodišč v slovenskem jeziku. Tudi višje deželno sodišče v Gradcu to uvideva, ker odreja, da dobijo v civilnih zadevah stranke slovenske prevode.

Prevod pa nikdar ni iste veljave kakor izvirnik in posebno nima iste vrednosti prevod, kateri se napravi pri nižjem sodišču; take prevode morajo pri prvih sodiščih po navadi delati pravni praktikanti ali pa celo diurnisti. Ako pa bi tudi prvi sodnik sam dotični prevod izdelal, se tako delo nikakor ne sklada z njegovim sodniškim poklicem, ker se ga napravi za nesamostojnega prelagatelja — to pa ni njegov poklic! Razun tega prvi sodnik, in sicer tudi tak, ki je popolnoma večš slovenskega deželnega jezika, nikdar ne more pomena, ki ga je hotel referent ali senat višjega deželnega sodišča izraziti v nemški odločbi, tako razumeti in zadeti kakor poslednji.

Pri c. kr. višjem deželnem sodišču v Gradcu je sestavljen takozvani »slovenski senat«, kateremu so prideljeni višjesodni svétniki, večši slovenskega jezika v pismu in besedi ali popolnoma ali pa vsaj večinoma. O slovenskih spisih se mora vršiti razpravljanje itak edino v slovenskem senatu. Zato ni nikakoršnega zadržka proti temu, da se odločba, četudi se posvetovanje in glasovanje vrši v nemškem jeziku, izda slovenskim strankam v slovenskem jeziku in da dotični referent isto v slovenskem jeziku izdela.

Slovenske stranke se naravnost žali, ko dobivajo namesto izvirnikov prevode, katere si lahko ali same napravijo

ali pa po družih osebah napraviti dajo. Slovenske stranke imajo prav tako, kakor nemške stranke, pravico zahtevati izvirne odločbe in sicer v svojem jeziku.

Postopanje višjega deželnega sodišča je tudi v direktnem nasprotju s sodnim pravilnikom, izdanim od c. kr. justičnega ministerstva z dne 5. maja 1897 št. 112 drž. zak. Tega pravilnika § 215 veleva, da se morajo prepisi na čisto popolnoma ujemati z načrtom odpravka. To pa je nemogoče, ako je slovensko besedilo le prevod izvirnika in ako se ta prevod pri drugem sodišču napravi. Po zakoniti določbi je pri višjih instancah izdati toliko izvodov vsake odločbe, da more prvo sodišče, katero odločbe vročuje, vsem prizadetim strankam doposlati izvirne odpravke. Kedar so spisi nemški, tedaj povsod brez izjeme rešitve o prizivih in rekurzih podpiše senatni predsednik višjega deželnega sodišča in potem se dopošljejo posredovanjem prvega sodišča prizadetim strankam. Ako pa so spisi slovenski, se pa takoj napravi izjema v gori navedenem smislu.

Sodišča se morajo vsekakor ravnati po naredbah justičnega ministerstva, katere imajo veljavo zakona. Z označenim postopanjem pa torej višje deželno sodišče očitno nasprotuje gori navedeni ministerski naredbi.

Vkljub temu, da tako postopanje zakonu nasprotuje, pa se do danes ničesar ni storilo, da se odpravi to kršenje zakona. Ako bi že bilo dovoljeno, da kedo drugi kakor referent pri višjem sodišču odločbe v dotičnem jeziku sestavlja, je na vsak način zahtevati, da se vsaj pri višjem deželnem sodišču odločba na slovensko prevede, potem pa ne kot prevod izda, nego kot izvirnik in da se od senatnega predsednika višjega sodišča podpisana strankam dopošlje.

Kaki nedostatki se vsled postopanja višjega deželnega sodišča godijo, razvidno je iz naslednjega.

Večinoma se zgodi, da prva sodišča strankam dopošiljajo najprej izvirne nemške odločbe in potem šele čez dalj časa slede prevodi, ker so očitno prva sodišča preveč obremenjena, da bi mogla prevode tako hitro izdelati, kakor posamezen slučaj zahteva. Pri takem dostavljanju pa stranka ne ve, od kedaj je računati rok za pravomočnost, ali po vročitvi izvirnika ali po vročitvi prevoda. Ako bi se naj rok ravnal po vročitvi izvirnika

potem sploh dostavljanje prevoda nima nobenega smisla več. Nasproti temu pa se lahko reče, da dostava prevoda zopet ne more biti merodajna, ker prevod ni izvirnik. Ako pa se dostavlja prevod zajedno z nemškim odpravkom, potem se vselej izdaja odločbe radi prevajanja tako zakasni, da stranke vsled zamude občutno trpijo.

V kazenskih rečeh izdaje višje deželno sodišče v Gradci brez izjeme nemške odločbe, ako se rešijo ugovori ali vzklici radi previsoke kazni. odnosno prošnje za odložitev nastopa kazni ali za dovolitev, prestati kazen pri drugem sodišču, -- in tudi prva sodišča razpošiljajo take odločbe strankam le v nemškem jeziku.

Nikdar ne bomo odnehali grajati takih protizakonitih hib, nego bomo to storili tako dolgo, dokler se ne bodo izdajale odločbe tako, kakor zakon predpisuje.

Pomoč proti navedenemu, zakonu nasprotnemu postopanju moremo pričakovati edino le od visokega c. kr. justičnega ministerstva, katero je samo izdalo sodni opravilnik z dne 5. maja 1897.

Visokemu ministerstvu mora vendar tudi biti na tem, da nižja oblastva njegove naredbe spoštujejo, in sicer brez izjeme, ne izključivši višje deželno sodišče v Gradcu.

Ker ne zahtevamo ničesar drugega, nego to, kar nam je po zakonih zajamčeno

prosimo:

Visoko c. kr. justično ministerstvo blagovoli to pritožbo vzeti na znanje in vendar enkrat v tej stvari ukreniti, da se odpravijo navedeni nedostatki.

(Podpisi.)

